
130804 Tionde söndagen efter trefaldighet Simon Johansson.

Evangelietext: Matt 18:18-22

Kan man förlåta vad som helst?

Göran Rosenberg berättar skakande i en av sina böcker om hur det var för hans far att vara i koncentrationsläger. Skakande erfarenheter som påverkat honom men också resten av familjen. Grymhet, förnedring, mord av oskyldiga, kan vi försonas med det, kan vi förlåta det?

Ändå verkar det som om det just det som Jesus uppmanar oss till i evangeliet, han uppmanar oss att försonas. Han säger till Petrus att man skall kunna ge förlåtelse inte sju gånger utan sjuttiosju gånger. Vad menar Jesus? Ska Petrus förlåta så många gånger? Så här tror jag - Jag tror att vi människor kan förlåta till en viss gräns, men förmodligen inte vad som helst, det finns det som är lättare och det som är svårare att förlåta. Det avgörs ofta av i vilken grad vi blivit skadade, sårade, kränkta, svikna. Kanske också tiden har viss betydelse, det är ofta enklare att förlåta det som hände för länge sedan än det som är färskt i minnet.

Många barn som idag är lite större fick ibland höra frasen – *Gå nu och säg förlåt!* Gör du det så blir mamma, tanten, farbrodern glad igen. Det var väl inget fel i sig men ibland tror jag att förlåtelsen mer var av plikt, kanske man inte alltid fått möjligheten att förstå varför man skulle förlåta. Kanske vi utifrån sådana erfarenheter har en plikt känsla i förhållande till förlåtelsen. Men förlåtelse handlar inte bara om plikt utan om att läka och reparera en skada som skett i relationer till Gud, oss själva och medmänniskor.

På flera ställen i bibeln uppmanas vi att försonas med varandra – göra upp. *Kan ni göra upp själva är det att föredra, gå inte till domstol*, ger en av apostlarna som råd till en av de tidiga kristna församlingarna. Vikten av att göra upp själva markerar också vårt eget ansvar i de relationer vi har. Även där vi upplever att någon annan människa skadat oss. Kanske vi inte skall be om förlåtelse men kanske möjliggöra att den andre inser vad han/hon gjort och kan förlåta?

Det är nog inte alltid möjligt men nog rätt bra tänker jag. Om vår förmåga att förlåta ibland sviktar, övergår Guds förlåtelse övergår det vi kan förlåta. Guds förlåtelse är gränslös, vår är begränsad. Därför har kyrkan fått gåvan att lösa och binda i bikt och förlåtelse. *”Till dig som ber om dina synders förlåtelse säger jag på Jesu Kristi uppdrag!* (prästens ord i mässans inledning). Det är den allmänna förlåtelsen, den delas ut till alla som ber om det i gudstjänstens början. Men det finns också enskild bikt (inte lika vanlig i vår tradition). Kanske man gör det när det gäller något som lite mer bekymrar? Också en tredje form av försoning där vi är aktiva är bönen, det går naturligtvis alltid att vända sig i bön till Gud om förlåtelse. Men fördelen med att prästen tillsäger oss den är att det ibland är lättare att tro när man hör orden av en annan människa som så att säga blir Guds språkrör.

Det är inte rimligt att förlåta vad som helst. Misshandel, kränkningar, felaktig behandling kan inte förlåtas enkelt, inte ens efter lång tid i mänsklig kraft. Därför är det så bra att kyrkan har gåvan att förlåta synder. Och här är vi nog lite unika, vilken annan organisation har det uppdraget? Inte heller många andra religioner. Men vi kan be om allt också syndernas förlåtelse - *Allt vad två eller tre av er kommer överens om skall ni få av min himmelske Fader*. Och vi får be om all, men allt blir inte som vi först önskat. Då är det lätt att anklaga sig själv, har jag bett för fel sak eller på fel sätt eller det något fel i min tro, men så behöver det inte vara. Vi får be om allt men kanske det inte alltid blir som vi önskar just då, men det

betyder inte att Gud övergett oss, han är alltid med oss. Och varför bönen inte alltid besvaras får vi återkomma till i en annan predikan. Vi har inte något löfte om svar på alla böner vi ber men däremot ett löfte om syndernas förlåtelse (Joh. 20: 21 – 23).

Om nu förlåtelse är möjligt – också vid de tillfällen inte vi ser det möjligt – borde de ögonblick då förlåtelsen uttalas i Gudstjänsten vara tillfällen vi lägger märke till. Om Gud förlåter på grund av Jesu försoning och med prästen som redskap, då borde det betyda att då sker en reell förändring varje gång orden – *Dina synder är dig förlåtna* – uttalas. Det sker en förändring gentemot oss själva och de människor eller skapelsen i stort – på jorden. Det sker också en förändring inför Gud, förlåtelsen träder i kraft.

Nu kanske det här låter lite väl juridiskt, men det är för att vi skall förstå, det är också är ett drag i västerländsk kristenhet att se synden som en fråga om rätt och fel. Den österländska kristenheten betonar visserligen syndens realitet men ser synden mer som en skada som behöver läkas. Förlåtelse och försoning handlar om att återställa trasiga relationer. *Allt vad ni binder på jorden skall vara löst i himlen. Och allt vad ni löser på jorden skall vara löst i himlen.* Den synd som inte vi inte vill försonas med är därför heller inte försonad. Men man kan också se det som i dopet, man tar på sig en dopdräkt, symbolen för renheten och det nya livet. Man växlar spår från att vara oförsonad till att bli försonad, från att vara trasig till hel.

Ibland används förlåtelsen in absurdum, vi ber om förlåtelse av gammal vana (ofta i Kyrkan) eller ibland framkallar präster, pastorer och kristna ledare dåligt samvete som leder till syndabekännelse för också det som jag inte själv ser som synd. Vi blandar ibland ihop skuld och skam, det kan vi ibland behöva hjälp att skilja på. Synd är alltid det jag har ansvar för, det som jag i ljuset av Guds ord och den kristna traditionen och mitt eget samvete klart kan se är fel och där jag fritt och otvunget inser – *här blev det fel och det ångrar jag* – bara det är synd.

Övergrepp mot enskild eller grupper kan bara Gud förlåta. I berättelserna om Arn (bok och film) skildras kampen mellan olika ätter i det tidiga medeltida Västergötland finns också ett exempel på skuld och förlåtelse. Det är den unga Cecilia som blir förälskad i Arn och har sex och blir med barn innan de var gifta, vilket då sågs av kyrkan som en allvarlig synd. Kanske några av oss fortfarande delar den uppfattningen men det innebär inte att vi har rätt att behandla en medmänniska hur som helst för det. Hon får som straff att vara i klostret en viss tid där hon utsätts för hård bestraffning. Filmen skildrar hur hon får en mycket omänsklig behandling av klostrets abbedissa, istället för att få hjälp att lämna klostret till ett kanske osäkrare liv, blir barnet ifråntaget henne. Att straffet blev så hårt hade inte bara med sex före äktenskapet att göra, Arn och Cecilia blir bricker i ett större maktspel mellan olika släkter. Fallet är säkert lite tillspetsat men det säger nog något om hur okänslig behandling också ibland kyrkans egna organisationer ibland har haft och fortfarande kan ha på sina håll.

Cecilia lever vidare i klostret, Arn får som straff vara tempelriddare i det heliga landet, de får inte ses under tiden. Lång senare befrias de båda och gifter med varandra, glada men naturligtvis märkta av det som hänt. Här abbedissa ligger för döden kallar hon in Cecilia till sig till sin sjukbädd. Hon ber om förlåtelse för hur hon behandlat Cecilia som ung, känner ånger, det är en rörande scen. Och så frågar hon Cecilia om hon kan förlåta? Men Cecilia vägar – svaret blir – *bara Gud kan förlåta*.

Bara Gud kan förlåta, det är sant och också tur. Kyrkan är satt av Jesus att förvalta förlåtelsens sakrament, eller nyckeln. Men det betyder inte att kyrkan själv är felfri. Kyrkan består av människor och gör också då och då fel och ibland väldigt mycket fel som allvarligt skadar trovärdigheten, som exempelvis den medialt

uppmärksammade pedofilskandalerna i katolska kyrkan, som senare Kyrkan själv tagit avstånd ifrån och bett om förlåtelse för. Cecilias ord i filmen Arn sätter säger därför mer än mycket annat om förlåtelsen. Det är ytterst sett bara Gud som kan förlåta. Det finns det som inte vi kan förlåta och inte ska förlåta, det vi inte orkar vi förlåta. Då är det bra att det inte är vi själva, inte heller präster eller pastorer som förlåter, det är Gud själv som förlåter – ingen annan. Och då är det som skall lösas löst både i himlen och på jorden för att anknyta till Jesu ord.

Ändå tror jag att insikten erfarenheten av Guds förlåtelse kan också ibland öppna oss för att förlåta varandra, kanske inte med en gång men efterhand. Inte för att Gud kräver det men för att vi nog ändå mår bäst av att försonas. Evangeliet och de andra texterna är också en fingervisning om hur viktigt det är att vara fler än en om vi skall säga något vad vi tror är synd, mot Guds vilja och skadligt för oss själva och vår gemensamma framtid.

Det är tillsammans – *det två eller tre kommer överens om att be om och där två eller tre är församlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem*. Både det som gäller att binda och att lösa, alltså inte själva utan tillsammans. Vad jag tror är viktigt men det blir så mycket starkare när det är vår gemensamma tro, som vi fått samtala om och kan dela. Det är därför bönen Vår Fader som vi snart skall läsa tillsammans stått sig under många århundraden, det är en gemensam bön formulerad av Jesus själv.